

VORM

UITGAVE VAN DE VAKBOND LEERKRACHTEN ARUBA

JAARGANG 3 NUMMER 4 APRIL 1972

Van de Redactie

Dit nummer staat in het teken van de „Zaakvakken". U vindt enkele artikelen over deze materie, die over het algemeen de visie van één persoon zijn, dus niet absoluut geldend. Gaarne uw mening over een en ander. Hoe gaat het bij u met die vakken? Hoe lost u de gestelde problemen op?

Verder vindt u in dit nummer enkele bijdragen van de Rechtspositiecommissie over resp.: overuren, georganiseerd overleg en nabetaling aktentoelage. Mevr. van Steen schreef haar „Gebed op woensdagmorgen". Wij kunnen ons echt voorstellen wat je in zo'n geval moet voelen als je zelf bezig bent met rekenen of

taal. Misschien zijn er onder de collega's nog anderen die hun gedachten zo eens op papier willen zetten? U weet toch dat elk VLA-lid zonder meer iets kan insturen ter plaatsing in Vorm?

Van de OMSAPA ontvingen wij de tekst van een lezing van de heer Duarte over het onderwerp „Begeleiding".

De heer J. de Bruyn neemt het op voor onze jarige prinsessen in een ingezonden stuk n.a.v. het artikeltje van de heer Bosman.

Het volgend nummer — over antillianisering (met uw bijdrage?) — verschijnt pas eind mei. Dit om de kloof te overbruggen die er zit tussen nummer 5 (mei) en 6 (augustus). In verband daarmede wil ik speciaal de aandacht vragen van de contactpersonen. Gaat er bij u op school iemand weg in juni? Geef het even door zodat ook Vorm op haar manier deze collega kan uitwuiven? Bij voorbaat dank. Nu ik toch over de contactpersonen spreek nog even het volgende. Nog steeds gebeurt het dat op bepaalde scholen teveel of telaat Vorm bezorgd wordt. Te veel omdat men niet precies weet hoeveel leden er zijn op die school. Het drukken met de daaraan verbonden kosten gaat per 50 exemplaren en we zitten net op de grens van zo'n 50-tal. Zoals u weet is echter ook voor Vorm elke gulden er een. Mag ik uw medewerking vragen? Dank u. Te laat: Geeft u Vorm s.v.p. meteen door. Er zijn scholen waar Vorm pas een of twee weken na verschijnen wordt rondgedeeld, met het gevolg dat intussen de inzendtermijn voor het volgend nummer is verstreken en er was nu juist iemand bij u op school die zo graag iets in Vorm had willen schrijven. Kan toch, niet waar?

Hoofdredacteur ■

Kopy voor het meinummer vóór 5 mei (7 uur p.m.) bij het redactieadres.

Van het Hoofdbestuur

• Het hoofdbestuur wil graag iedereen dankzeggen, die op een of andere wijze bijgedragen heeft aan het welslagen, de vlotte afwerking en de fijne sfeer van de onlangs gehouden Jaarvergadering. Zij hoopt wél, dat meer leden dit jaarlijkse VLA-gebeuren als iets wat je niet mág missen zullen gaan beschouwen.

• Voor degenen die er dan niet waren — jammer — een paar belangrijke feiten uit die jaarvergadering: voorzitter P. E. Croes met algemene stemmen weer voor twee jaar aan de top, onder dankzegging voor het vele goede werk werd de penningmeester de heer B. Coffie opgevolgd door de heer J. van Dijk, gesteund door een hele zaal, het is mogelijk in zeer korte tijd een groot aantal agendapunten door te werken, de kip en alles wat er aan hing smaakte best en iedereen was enthousiast over het vlotgebrachte cabaretprogramma aan het slot.

• De vakantieregeling, die dit schooljaar zoveel tongen in beroering heeft gebracht, wordt binnenkort voor het schooljaar 1972-1973 vast-

gelegd. Het hoofdbestuur heeft de betrokken instanties inspraak verzocht, waarbij op verzoek van vele gehuwde onderwijzeressen aan een vrije week vóór Kerstmis aandacht besteed zal worden.

• Op een onlangs gehouden bijeenkomst van het schoolbestuur SKOA en de VLA werden verschillende punten besproken, o.a. de ontwikkeling van de differentiatie van het BBO (LOM, MOK, ZMOK), het MAO, de vijfdaagse schoolweek met ochtendschooltijden, de problemen van de gehuwde onderwijzeres.

Van de Sekties

Sektie B.B.O.

Op vrijdag 17 maart werd er tijdens een vergadering op de Kibrahachaschool een nieuwe secretaris gekozen. Mej. F. Kelly werd met algemene bijval tot secretaresse gekozen. Het bestuur ziet er nu als volgt uit:

Voorzitter: de heer M. du Puy
Secretaresse: mej. F. Kelly
Penningmeester: de heer H. Chin
Leden: mevr. C. Norder (tevens vertegenwoordigster in het hoofdbestuur) en de heer J. Heyer

Op donderdag 23 maart werd tijdens een zeer korte plechtigheid de opbrengst van de actie t.b.v. het geestelijk gehandicapte kind aan Zr. Columbana overhandigd. Deze opbrengst bedroeg: f. 653,45. Aan alle scholen die mee hebben gedaan onze hartelijke dank.

Sektie V.O.

Algemene ledenvergadering van de Sektie Voorbereidend Onder wijs.

— De vergadering vond plaats op 28 januari om 7.45 uur in de kleine zaal van het C.C.A. Het totaal aanwezige leden was 18 en 7 bestuursleden.
— De vergadering is toch doorgegaan, want deze aanwezige leden zijn altijd dezelfde geïnteresseerde leden.
— Eerst werd de brief van de inspectrice voorgelezen. Het bleek dat vele hoofden der kleuterscholen moeilijkheden hadden met de eisen van de inspectrice.
— Mej. Cabenda werd uitgenodigd om over haar ervaring met het taalexperiment met haar kleuters te vertellen.
— De secretaresse en de penningmeesteresse gaven hun verslag over het jaar 1971.
— Vier bestuursleden, de voorzitster inbegrepen, zijn afgetreden en het nieuwe bestuur zal voortaan uit 5 leden bestaan.

— Het nieuwe bestuur is als volgt:

Voorzitster:	mej. M. Stephens
Secretaresse:	mej. M. Curiel
Penningmeesteresse:	Zr. Graciëla
Vertegenwoordigster in het h.b.:	mej. R. Remmé
Commissaresse:	mej. A. Perez

— Naar aanleiding van de rondvraag werd hevig gediscussieerd over de experimenten van mr. Coffie en van mr. van Mierlo. Het zijn twee verschillende experimenten.
— Mej. Stephens, de nieuwe voorzitster, bedankte de leden voor het vertrouwen, dat zij in haar gesteld hebben om haar te kiezen en bedankte ook mej. S. Pourrier, ex-voorzitster voor haar werk tijdens haar voorzitsterschap.
— Sluiting om 9.00 uur.

Prietpraat

— Remigio: „Juffrouw awe nos a come soppi di galiña morto, morto."
— Junior: „Juffrouw, Pascu Grandi kier men cu Jesus a bai den cielo, el a bula bai, e tin hala."
— Errol: „Juffrouw sa, mi no por papia makamka."
— Tico: „Juffrouw, dia cu mi mama a bai Corsou, el a bira toerista y el a bira blanco blanco."

Sektie N.O.

Onderwijsdag N.O. en de teleurstelling daarover.

Zoals u ondertussen wel gemerkt hebt is de onderwijsdag voor de leerkrachten van het huishoudonderwijs niet doorgegaan. Wij hebben van de schoolbesturen geen toestemming ontvangen. Van de SKOA ontvingen wij met redenen omkleed een brief over de afwijzing. In een brief van de SKOA van 7 maart j.l. werd aan de heer Inspekteur van het N.O. om toestemming gevraagd. Het antwoord op deze brief ontving het schoolbestuur op 21 maart j.l., dus 2 dagen voor de gestelde datum van 23 maart. De heer Inspekteur zag voorshands niet dat de leerkrachten van de huishoudscholen iets konden leren van de ontwikkelingen binnen de technische scholen waarvan de meisjes van de huishoudscholen konden profiteren. Want tegenover de gemiste lessen moet een toekomstige kwaliteitsverbetering van het onderwijs staan. Het bestuur van de SKOA stelt duidelijk dat zij zich met deze normen kan verenigen. Tot zover een gedeelte van de korrespondentie.

Het bestuur van de sektie N.O. stelt dat zij zich met deze norm eveneens kan verenigen. Het bestuur van de sektie N.O. vraagt zich wel af of zij alleen staat in het zien van het onderwijskundig belang van een dergelijke onderwijsdag. Wat denkt u b.v. van de toekomstige struktuur van het huishoudonderwijs?

Is er niet een schrijven uitgegaan van de Inspektie dat er verschillende scholen waren die niet aan de gestelde verwachtingen voldeden en daarom in de nabije toekomst aangepast moeten worden? Bij die

scholen was ook het huishoudonderwijs. Zouden leerkrachten van het huishoudonderwijs niet gekend worden in die omschakeling? Zouden de leerkrachten niet mee willen denken over deze ontwikkeling? Maar als zij niet in staat worden gesteld kennis te nemen van datgene dat op andere scholen gaande is hoe kunnen zij dan in andere strukturen denken?

Zou een breder inzicht in het onderwijs van andere scholen niet verhelderend kunnen werken?

Zou een eventuele bekendheid met het T.O. niet kunnen leiden tot samenwerking van het T.O. met het H.H.O.? Dit in het direkte voordeel van de leerling. Zou zo'n samenwerking in één dag tot stand kunnen komen? Zou een leerkracht bij een kollega van een andere school geen ideeën op kunnen doen die hij of zij gaat toepassen op zijn of haar leerlingen?

Wij als sektiebestuur zien wel het zeer positieve van deze niet toegestane onderwijdag, ook al staat dit niet woordelijk op het programma. Wij hebben niet de bedoeling ten koste van de leerlingen een „vrij dagje" te versieren. Wel hebben wij soms de indruk dat om minder belangrijke zaken vrijaf wordt gegeven.

Wij als sektiebestuur hopen u op een andere keer een onderwijsdag aan te kunnen bieden waarbij we dan van de betreffende instanties meer medewerking verwachten.

Het sektiebestuur N.O.

Sektie MAVO

Verslag van de discussie-avond over het toelatingsexamen
gehouden op 29 februari 1972 in de vergaderzaal van het Departement van Onderwijs

Toen de voorzitster van de mavo-sektie, mej. Schaap, om vijf over acht iedereen welkom heette, was het zaaltje redelijk gevuld met voor- en tegenstanders van het toelatingsexamen. Oorspronkelijk had het in de bedoeling gelegen om een „panel-discussion" te houden, waarbij de ene partij uitsluitend het vóór van een zaak verdedigt en de andere het tegen. De meeste forumleden vonden echter, dat de medaille nou eenmaal twee kanten heeft, en daarom was men ervan afgestapt.

Het forum bestond deze keer uit mevr. Vellinga (havo), en de heren

Jutten (b.o.), Van Grinsven (n.o.), Bastiaanse en frère Arnold (mavo). De heer Trinidad was helaas verhinderd.

De voorzitster wees er in haar inleiding op, dat de invloed van de onderwijsmensen wel degelijk zeer groot kan zijn. Zij las een kantebericht voor waaruit bleek, dat de voorgestelde spellingtest in Nederland niet zal meetellen door de actie van de „kritische leraren".

Frère Arnold kreeg als eerste het woord: Hij stelde, dat bij toelating tot het voortgezet onderwijs de invloed van de ouders èn van de afleverende school niet tè groot mag zijn. Er zijn nu eenmaal veel twij felgevallen. Bij de toelating spelen de volgende faktoren een rol: 1) het advies van de afleverende school, 2) een psychologische test (is door gebrek aan mankracht nog weinig of niets van terechtgekomen, 3) het toelatingsexamen. Het laatste heeft volgens hem wel degelijk waarde. Stemmen de punten 1 en 3 overeen, dan is er niets aan de hand. Wat, als punt 3 onvoldoende is? Er volgt dan een nieuwe consultatie met de afleverende school. In de praktijk wordt de leerling dan vaak alsnog aangenomen. Ook het omgekeerde komt voor (een negatief advies en een voldoende toelatingsexamen). Wat is het beste voor de leerling? Doubleren of lagere tak van V.O. Als de keuze havo/mavo fout is uitgevallen, is dat niet zo'n ramp, omdat een leerling met Mavo-4 naar Havo-4 kan gaan. Arnold is vóór het toelatingsexamen, mits het selecterend werk is. Er moet opklimming in moeilijkheidsgraad zijn, het mag voor de kandidaat niet ontmoedigend zijn. Na afloop opbouwende kritiek, die niet in de pers mag komen. Arnold noemt zich een niet-alternatieve leraar!

Volgens hem zijn er de volgende voordelen:

1) het werk is voor alle 6e klassertjes gelijk; vergelijking mogelijk;
2) het toelatingsexamen is een steun voor de onderwijzer, omdat hij vaak twijfelt;
3) het kan een aansporing zijn tot harder werken (voor wie? notulist).

Nadelen:

1) publicatie van de resultaten werkt frustrerend;

2) het gevaar van klaarstomen (andere vakken komen in de verdrukking);
3) het nadeel van het vormen van speciale examenklassen;
4) het slagen voor het toelatingsexamen is helemáál geen garantie voor slagen op de nieuwe school.

Eigenlijk zou er ook mondeling getest moeten worden; een cijfer geven voor de mondelinge taalbeheersing. De overgang b.o. - n.o. geeft volgens hem grotere problemen dan b.o.-mavo.

Vervolgens kwam de heer Jutten aan het woord. Hij ziet het toelatingsexamen als een (nodeloze) hindernis. Wat gebeurt er met de gezakten? Het belang van de school wordt vaak als primair gezien, terwijl het belang van het kind voorop zou moeten staan. Het toelatingsexamen meet meestal alleen wat parate kennis; het is geen verantwoorde intelligentietest, dus ook geen betrouwbare graadmeter. De factoren vlijt, belangstelling, doorzettingsvermogen en invloed van het milieu zijn zeker even belangrijk. Het toelatingsexamen is een momentopname, het kind kan examenangst hebben of op de examendag minder goed gedisponeerd zijn. Laat ieder kind zèlf kiezen. De taak van de onderwijzer is om er voor te zorgen dat het kind WIL wat het KAN!

Volgens mevrouw Vellinga doet het kind wat de OUDERS willen. In Nederland heeft men goede resultaten met schoolvorderingentoetsen (wat een woord!) vanaf het vierde leerjaar. Een spellingtoets heeft weinig zin; spelling is een detailkwestie. Veel belangrijker is: kan het kind zelfstandig iets aanpakken, heeft het initiatief, belangstelling? Het combinatievermogen moet getest worden. Op de Antillen zouden we aangepaste toetsen moeten hebben; het Antilliaanse kind mag er niet de dupe van worden, dat het Nederlands een vreemde taal is voor hem/haar.

De heer Bastiaanse ziet het weer anders: de basisschool legt een algemene basis; het voortgezet onderwijs moet voor ieder kind openstaan. Het toelatingsexamen heeft geen zin. Ondanks het toelatingsexamen zitten er toch een heleboel kinderen die er niet thuishoren. De brugklas zou een tussenjaar moeten zijn voor IEDEREEN. Zo heeft de wetgever het ook bedoeld. Dáár moet gedetermineerd worden. Waarom niet alsnóg? Hij is wel voor toetsen over een langere periode. Eén leerling afwijzen, die het wèl had gekund, is erger dan er teveel aannemen.

De heer Van Grinsven vindt het advies van de basisschool maar gevaarlijk. De LTS wordt vaak gezien als een residuschool. Elke jongen, die nergens anders terecht kan, wordt in jubelende bewoordingen aangeprezen voor de LTS. Jongens komen vaak pas op 15-jarige leeftijd, omdat ze op andere scholen de tijd verknoeid hebben. De LTS is als vooropleiding voor de MTS beter dan de mavo. Een jongen heeft meer aan motorisch onderwijs dan aan een mavo pakket met veel theorie. Ook op de LTS is opvoeding nummer één. Men is tegen het toelatingsexamen, maar wordt door plaatsgebrek gedwongen tot een vergelijkend examen.

Wat betreft de kwestie van het op dezelfde dagen houden van het toelatingsexamen: in het verleden kwam het vaak voor, dat een jongen zowel voor de MULO als voor de LTS examen deed. Zo wist men op de LTS niet waar men aan toe was. Men heeft liever jongens, die

zich met hart en ziel voor het technisch onderwijs aanmelden!

De heer Bastiaanse ziet de LTS helemaal niet als een residuschool. Het is juist wel gebeurd, dat afgewezen LTS-klantjes naar de 7e klas Mulo kwamen. De integriteit van de onderwijzer in de 6e klas mag niet in twijfel getrokken worden. Hij is vóór verschillende data. Hij vindt het logisch, dat de ouders voor hun kinderen kiezen.

Van Grinsven wijst op de mogelijkheden van o.a. P-stroom en T-stroom.

De heer Van Hulten zegt, dat de gemiddelde 6e klasser ouder is dan 12 jaar. De heer Schwengle wil van het toelatingsexamen af, zodat de expressievakken ook tot hun recht kunnen komen.

Mevr. Vellinga wijst er nogmaals op, dat het examenwerk in praktische, eenvoudige taal gesteld moet zijn. In 1970 kwamen de beste Papiamentssprekende kinderen ook met tienen uit de bus. Uit de zaal wordt ernstig betwijfeld, of op het Colegio wel rekening gehouden wordt met het advies van de afleverende school. Mevr. Vellinga bestrijdt dit, doch stelt wel, dat het advies soms te lichtvaardig wordt gegeven. Men stuurt de cijfers van het eerste en tweede rapport naar de basisscholen.

Mej. Stephens vindt het fout dat de toelatingscommissie alleen bestaat uit mensen van het voortgezet onderwijs. Inspecteur Peterson ontkent dit.

Er wordt een kwartiertje gepauzeerd, hetgeen een nieuw probleem meebrengt: de w.c.'s zijn afgesloten! Ieder krijgt een drankje op kosten van de mavo-sectie.

Na de pauze wordt besloten nog een half uurtje door te gaan. Jutten ziet het toelatingsexamen als een erfenis van vroeger. Nog teveel gaan de kinderen uit de hogere milieus naar de hogere vormen van onderwijs; dit is ook op Aruba zeer sterk het geval. De vicieuze cirkel moet doorbroken worden. Intelligentie is geen constante factor, maar is wel degelijk opvoedbaar.

De heer Bastiaanse is een groot voorstander van de MIDDEN-SCHOOL, waar de kinderen misschien al vanuit de 5e klas naar toe kunnen. Gegedurende een drietal jaren wordt een programma afgewerkt, naar ieders capaciteiten. Geef ieder zijn kans.

De heer Boderie vindt dit te theoretisch; voorselectie blijft nodig. Elke ouder wil het beste voor zijn kind. Er moet meer voorlichting komen voor de ouders, o.a. via de t.v.

Arnold zou van ETAO/MAVO-3 en huishoudschool één school willen maken, omdat dit in feite de residuscholen zijn. Er bestaan reeds plannen hiervoor. Er wordt dringend gevraagd, om het toelatingsexamen NIET vlak na vrije dagen te houden.

Men moet niet „stomen". Laat ieder doorgaan met zijn normale rooster en gewoon zijn plicht doen. Verwaarloost men de zaakvakken, dan wreekt zich dat later stellig!

Een werkgroep van hoofden van basisscholen is bezig met experimenteren.

De heer Tjin is ook groot voorstander van de Middenschool, omdat de overstap van de basisschool naar het voortgezet onderwijs voor veel kinderen erg moeilijk is. Volgens mevr. Vellinga hebben vele kinderen helemaal geen „overstap"-problemen en zouden op een Middenschool tijd verdoen.

De voorzitster vat de standpunten nog eens samen:

De verantwoordelijkheid van de basisschool is enorm groot, men moet bijna een halve heilige zijn. Men moet niet alleen denken aan de „naam" van de school. Voorlichting is erg belangrijk. Ook later: door het toesturen van rapporten komt de afleverende school te we ten of het advies juist is geweest. Dan vooral vakkundige voorlichting aan de ouders. Verder blijkt, dat er nog meer technische scholen moeten komen.

Zij dankt de forumleden voor hun medewerking en de zaal voor de belangstelling. De discussie zou bij voorbeeld in „Vorm" voortgezet kunnen worden.

Om kwart voor elf was de bijeenkomst ten einde. Op het Yrausquinplein werd de discussie nog een tijdje voortgezet.

J. Bosman ▪

Van de R.P.C.

SPREEKUUR RECHTSPOSITIECOMMISSIE

Elke laatste vrijdag van de maand van 16.30 uur tot 18.00 uur in het ANAAB-VLA kantoor, Zoutmanstraat.

OVERUREN

Overuren zijn helaas een bekend verschijnsel geworden in het onderwijs op de Ned. Antillen. Neemt men dit verschijnsel onder de loupe, dan blijkt dat het probleem voornamelijk zich voordoet bij het voortgezet onderwijs. Niet dat het basisonderwijs zo goed in de leerkrachten zit, maar hier kan men nog wel leerkrachten uit Nederland voor aantrekken en bovendien levert de APA hiervoor leerkrachten. Zijn er dan nog scholen met plaats voor bijvoorbeeld 11 leerkrachten, maar wordt het aantal leerlingen verdeeld over 10 leerkrachten, dan valt het tekort niet zo op. Ook gehuwde dames, die eigenlijk niet voor de klas willen, kunnen nog wel eens omgepraat worden en ziedaar! Bij het voortgezet onderwijs ligt het gebrek vooral in de bevoegdheden. Leerkrachten zouden misschien nog wel ergens te halen zijn, maar ze moeten bevoegd zijn om bepaalde vakken te geven en daar zit dan het gebrek. Gevolg: overuren voor de wel-bevoegden. Zolang het aantal overuren voor deze mensen binnen de perken blijft is er nog geen vuiltje aan de lucht, maar het laat zich aanzien, dat het euvel steeds geweldiger vormen aan gaat nemen, ja dat het al te laat is om het in de nabije toekomst nog binnen de perken te houden. De coördinator voor het AVO, de heer Vellinga, heeft een enquête gehouden onder de leerkrachten betreffende het aktenbezit. Enkele grepen hieruit: Er zijn in 1971 bij het mavo/etao 121 leerkrachten met 27 akten Frans LO; 19 Duits LO; 69 Engels LO; 28 Spaans LO; 17 wiskunde LO en 22 Handel LO. Aan deze leerkrachten is gevraagd of zij in de periode 72/75 Aruba metterwoon dachten te verlaten. Uit de

bus rolden twee series getallen: a. wat bij minimaal vertrek aan akten over zou blijven: 20 Frans, 11 Duits, 49 Engels, 25 Spaans, 11 wiskunde en 15 handel; b. wat bij maximaal vertrek van deze akten over zou blijven: 15 Frans, 9 Duits, 31 Engels, 17 Spaans, 5 wiskunde en 8 handel. Informatie bij de cursussen, die opleiden voor LO-akten gaf weinig hoopvols. Bezien wij de cijfers, dan valt op, dat in de „Mammoet", waar niet zo'n behoefte meer is aan Frans en Duits, het voor deze vakken NOG wel losloopt. Vergeten we echter niet, dat door het (gedeeltelijk) afschaffen van Frans en Duits er meer lessen in de andere vakken gegeven worden. Voor Engels en Spaans gaat het ook NOG wel, maar voor wiskunde en handel ziet het er rampzalig uit. Daarbij komt dat de mensen, die deze lessen geven in vele gevallen dezelfde mensen zijn. De combinatie wiskunde en handel komt vrij vaak voor en verder zijn het juist deze mensen die de vakken natuurkunde, scheikunde e.d. geven. Weliswaar blijft de overheid krampachtig proberen de te geven overuren een beetje eerlijk te verdelen, maar het is duidelijk te zien, dat dit niet lang meer is vol te houden. Het is overigens opvallend dat in de Staten door de ministers bij de beantwoording van vragen van statenleden ook telkens op hetzelfde aambeeld gehamerd wordt: geen deskundigen voor financiën, boekhouding, enz. En juist uit deze sector van overheidsdiensten staan er o.a. op Curaçao veel mensen ook nog eens voor de klas economie e.d. te geven. Uiteraard wordt er wat extra verdiend met al die overuren, maar soms kan men zich niet aan de indruk onttrekken dat de overheid dit toch wel erg aardig van zichzelf vindt en dat de betrokkenen toch maar heel vriendelijk „dank je wel" moeten zeggen. Die indruk zal wel onjuist zijn, maar hij wordt toch maar gewekt. Een andere indruk, die ook wel onjuist zal zijn, maar ook gewekt wordt is dat de overheid denkt: „ze staan in de rij voor overuren, wat wil je". En stel nu eens dat het inderdaad zo is, dat ze in de rij staan, dan is het toch ook zo dat dat alleen geldt, wanneer het euvel beperkt blijft. De stelling is eens geponeerd, dat men niet meer voor akten studeerde, omdat de salarissen te hoog zouden zijn. Hoe is het dan mogelijk, dat men wèl overuren wil geven. Slapende rijk worden is leuk, maar stervende rijk worden niet. Mensen, die het niet vol kunnen houden vertrekken en dat maakt juist in de sector waar gebrek heerst het gebrek nog groter. In plaats van te bakkeleien of er niet teveel overuren gegeven worden en in plaats van de overuren onder te betalen, alsof daarmee het probleem wordt opgelost, is het beter zich eens te bezinnen op wat de oorzaken zijn en vervolgens te kijken wat er aan gedaan moet worden. De oorzaken: Het halen van akten, het volgen van applicatiecursussen, is vaak wel mogelijk gemaakt door de overheid. Er zijn bosjes nieuwe LO-akten gesticht. LO natuurkunde, LO scheikunde, LO biologie etc. Maar het openen van een nieuwe weg, houdt niet in, dat men die weg ook gaan wil. Wat het stimuleren betreft, denken we nog even terug aan die plotselinge verhoging van de examengelden naar NAf. 60,—. De vraag van de vroegere bonden en van de VLA om een bonus en kostenvergoeding wordt al jaren bestudeerd. Het was toch echt niet alleen voorgesteld om de leerkrachten er beter van te laten worden. Een dergelijke bonus werpt vruchten af voor het onderwijs. Is het waar dat de salarissen zo hoog zijn, dat men niet meer wil studeren? Als dat zo zou zijn, moet het dan eerst zo worden dat men van de persoonlijke financiële nood van

de leerkrachten gaat profiteren, een soort kwekelingen-met-akten-tijd? Wat kost het halen van een akte? Cursusgeld, boeken, examengeld, samen al gauw een duizend gulden, zo niet meer.

De oplossing is bij deze oorzaak al gauw gevonden: Geef degene die een LO-akte haalt een flinke bonus, desnoods variërend per akte al naar de nood. Voorbeeld: wiskunde NAf. 2000,—, enz. Eventueel kan men bepalen dat de helft van zo'n bonus betaald wordt, wanneer men met die akte het onderwijs drie jaar gediend heeft. Verder: Geef een studiekostenvergoeding bij het behalen van de akte, betaal het examengeld terug aan geslaagden, of maak de cursussen gratis, enz. enz. en bedenk dat ook degenen, die cursussen geven, steeds minder in aantal worden. Een Mavomarge is aardig voor mensen zonder speciale mavobevoegdheid, maar een dubbele mavomarge voor mensen met LO-akten is effectiever. Hoe dan ook, tegen betrekkelijk geringe kosten is hier door de overheid best iets te proberen.

Liefde voor het behalen van 'n akte moet gestimuleerd worden....

Een tweede oorzaak: het importeren van de mammoet. De invoerrechten blijken hoger te zijn dan men dacht. Deze mammoet moest zo nodig op staande voet ingevoerd worden, maar hoe is het met de bevoegdheden: In Nederland mocht men met de volledige bevoegdheid alleen nog maar Nederlands geven op de Mavo. Nederland kon zich dat permitteren, Aruba niet. Voor dit probleem is niet zo eenvoudig een oplossing te vinden als voor het vorige, want als men de bevoegdheidseisen laat vallen, waarom moest het ding dan zo nodig ingevoerd worden. Het belangrijkste argument voor het mammoetise-

ren was: Verdere studie in Nederland moet mogelijk blijven, erkenning van diploma's in Nederland. Bij het laten vallen van de bevoegdheidseisen kan die erkenning wel eens in gevaar komen.

Een derde oorzaak: Het afbrokkelen van het rechtszekerheidsgevoel op rechtspositioneel en maatschappelijk gebied. Voorbeelden: a. 30 mei, b. de komende onafhankelijkheid, c. het verdwijnen van het buitenlands verlof, d. er zijn nog steeds geen nieuwe onderwijswetten, waar zijn we aan toe? e. door punt d. zijn de salarissen nog maar voorschotten, het pensioen wordt nog geregeld volgens het salaris van 1967!). Het is duidelijk dat dergelijke redenen bij veel mensen een gevoel van onbehagen veroorzaken hetgeen samen met andere oorzaken resulteert in een vertrek naar Nederland, dat de naam heeft superrechtszeker te zijn.

Nog een oorzaak: het verlof is afgeschaft. Gevolg: de aktebezitters vertrekken of komen na hun „laatste" verlof niet meer terug en kunnen niet vervangen worden. In een eerder artikel hebben we aangetoond dat de kortverbander per jaar zo'n 4 maanden salaris extra kost. Aangezien er weinig of geen meer komen op 5-jarig contract, wordt het per kortverbander zo'n 5 tot 7 maanden salaris per jaar extra, tegen de vroegere verlofganger 2 maanden per jaar extra aan reiskosten en verlofsalaris. Nu blijkt het dat dat kort verband wel aantrekkelijk is voor jonge leerkrachten, die willen gaan trouwen of pas getrouwd zijn, maar kennelijk is het voor de man met akten, die meestal al een paar kinderen heeft, toch niet zo aantrekkelijk. Het aantal sollicitanten met akten is tenminste zo goed als nihil. Het afschaffen van het verlof heeft dus niet alleen een grotere discontinuiteit veroorzaakt en de kosten verdrievoudigd (hoewel het tegenovergestelde beoogd werd), maar ook een gebrek aan akten veroorzaakt bij het voortgezet onderwijs. Hiertegen is door de bonden zeer uitdrukkelijk gewaarschuwd. Een volgende oorzaak is dat in Nederland inmiddels het aantal uren is teruggebracht van 32 naar 30 bij het voortgezet onderwijs. Hierdoor is het tekort in Nederland voor een deel opgeheven en een aantrekkelijke baan bij het voortgezet onderwijs is niet meer zo makkelijk te vinden als vroeger, ook niet voor aktenbezitters. Dus: wie zit, blijft zitten waar hij zit en verroert zich niet als hij met een paar akten en een paar kinderen lekker gesettled is, ook niet voor een paar duizend gulden.

Hoewel het al laat is, is het misschien nog niet TE laat: Bied de mensen die zo lekker in Nederland zitten, niet een kort verband van 3 jaar aan, maar een vaste betrekking met pensioenrechten op 55 jaar en dat doen ze alleen als ze niet hoeven te emigreren, maar om de zes jaar met verlof mogen. Stel dus de vrije verlofkeuze alsnog in, als het Land niet wil, dan het Eiland maar. Behalve nieuw aan te trekken leerkrachten, bereikt men ermee dat kortverbanders, die hier voor akten studeren misschien willen blijven en dat de laatste oudjes tot hun pensioen blijven.

Er zullen nog wel meer oorzaken zijn, maar dat zijn in ieder geval geen specifieke oorzaken, die alleen voor de Antillen gelden of het zou moeten zijn dat het waar is wat men beweert, nl. dat de Antilliaan niet exacte-vakken minded is. Vooralsnog valt dit te betwijfelen. Veel waarschijnlijker lijkt het, dat de Antilliaanse leerkracht, die nu eenmaal een polylinguist is (en daarom nog niet: dus niet exacte-vakkenminded) alleen maar eerst die akten haalt, die het makkelijkst voor

hem te halen zijn. Door te stimuleren (overakten hoger betalen, bonus, studiekostenvergoeding etc.) wil deze leerkracht o.i. best NA zijn Engels en/of Spaans, wiskunde of handel halen etc. Door het gebrek aan bevoegden voor exacte vakken op de mavo komt men in een vicieuze cirkel terecht. En dan moet men later niet zeggen, dat de mensen niet exacte-vakken-minded zijn.

Dat er tegenwoordig overuren gegeven moeten worden is wel duidelijk. Dat de overheid dat niet leuk vindt is logisch. Dat overuren laten geven altijd voordeliger is dan leerkrachten uit laten komen, ook al gaat men eindelijk eens 100% betalen is ook duidelijk, dat de overheid bezorgd is dat de bevoegde leerkrachten overbelast worden is prachtig, maar dat alles verandert niets aan het feit, dat degenen die bevoegd zijn voor de vakken waarin gebrek is, steeds meer overbelast worden en dat het vak een knauw krijgt. Bovendien wordt het dan vrij apocrief, waarom diezelfde overheid destijds niet geluisterd heeft en tot vandaag toe niet luistert wanneer de bonden voorstellen om een bonus te geven, studiekostenvergoeding te geven, tegensputteren wanneer er over overakten gepraat wordt, het verlof afgeschaft hebben. Er is maar één oplossing voor het probleem en dat is de oorzaken aanpakken voorzover dat nog mogelijk is. Het beperken van te geven overuren is geen oplossing. Men kan niet de doodgravers verzoeken langzamer te lopen in de hoop daarmee het sterftecijfer te drukken.

Dat men destijds niet naar de bonden heeft willen luisteren is tot daaraantoe, maar als men nu weer niet wil luisteren.... De nood is hoog gestegen en in het nieuwe schooljaar, dat al bijna weer voor de deur staat wordt het nog een tikje erger.

RPC •

GEORGANISEERD OVERLEG

In het landsbesluit Materieel Ambtenarenrecht wordt in artikel 101 geconstateerd: „Er is een centrale commissie voor georganiseerd overleg voor te regelen aangelegenheden van algemeen belang voor de rechtstoestand van ambtenaren". In datzelfde artikel wordt een opsomming gegeven wat onder die aangelegenheden moet worden verstaan: pensioen, verlof, wachtgeld, uitzending, detachering, overtocht, tegemoetkoming ziektekosten, ambtenarenrechtspraak, bezoldiging, duurtetoeslag, reis-, verblijf- en verhuiskosten, kleding en kledingtoelage, vervoerstoelage, korting of inhouding op inkomsten.

De hier bedoelde commissie voor Georganiseerd Overleg wordt kortweg aangeduid als het Ambtenarenlands-G.O. Evenzo bestaat er een Ambtenareneilands-G.O. (voor elk eilandgebied). Bij Eilandsbesluit van 22 mei 1970 is ingesteld een Algemene Commissie van overleg in zaken betreffende de rechtspositie van onderwijzend personeel. Een dergelijk G.O. bestaat alleen maar op Aruba. Uit hetgeen hierboven staat, kunnen we enige punten afleiden: De leerkrachten bij het openbaar onderwijs zijn ambtenaren, de overige leerkrachten zijn daaraan gelijkgesteld en dus hebben de leerkrachten te maken met drie G.O.'s. Als het gaat over een landsregeling, dan wordt dat behartigd in het lands-G.O. door de ambtenarenbond en mogen er wel een paar onderwijzers mee als adviseur. Als het gaat over een eilandsregeling dan hebben ze hun eilands-G.O., maar ook het ambtenareneilands-G.O. Verder: over onderwijswetten etc. wordt in al die G.O.'s niet gepraat, slechts over de rechtspositie van de leerkracht mag wat gezegd worden. Conclusie: er dient naar gestreefd te worden, dat zaken de rechtspositie van de leerkrachten betreffend en zaken het onderwijs in het algemeen betreffend zowel in een eilands-G.O. als in een lands-G.O. door de leerkrachten-, en niet meer door de ambtenarenorganisaties kunnen worden besproken met de overheid. Deze wensdroom staat reeds lang op het verlanglijstje. Misschien dat door de totstandkoming van een V.L.C. de uitvoering van die wens wat dichterbij is gekomen.

Wat het eilands-leerkrachten-G.O. betreft, het GOOP, het volgende: Deze commissie bestaat uit drie leden en drie plv. leden, welke door het B.C. benoemd worden op voordracht van de VLA. De voorzitter wordt benoemd door het B.C. evenals de plv. voorzitter. De secretaris en evt. een plv. secretaris wordt benoemd door het B.C. op voordracht van de commissie GOOP. Wat de commissie GOOP te behandelen krijgt, is het volgende: „De commissie behandelt, alvorens de beslissing door het bevoegde gezag wordt genomen, in bespreking met door het B.C. aangewezen gemachtigden alle aangelegenheden betreffende de rechtspositie van het onderwijzend personeel. De secretaris stelt een advies op, bevattende de gevoelens der meerderheid met betrekking tot de in de vergadering behandelde aangelegenheid". Zo staat dat in het eilandsbesluit. Let wel: er staat nergens dat het B.C. dat advies móet opvolgen. We kunnen hier wat op doorborduren: De leden van het GOOP worden dus benoemd door het B.C. Het hoofdbestuur van de VLA mag ze voordragen, maar daarmee houdt de inspraak van het hoofdbestuur dan ook op. De benoemde leden zijn geen verantwoording verschuldigd aan het hoofdbestuur van de VLA noch aan de leden en kunnen ook niet ter verantwoording wor-

den geroepen. Hetgeen in de commissie behandeld wordt, is bovendien nog geheim ook, d.w.z. het voorstel van het B.C. is geheim, de besprekingen daarover zijn geheim en het uitgebrachte advies is geheim. Dat men de leden van het GOOP niet ter verantwoording kan roepen en dat alles geheim is, zal voor velen een onverteerbare zaak zijn, maar het heeft toch ook bepaalde voordelen. Zoveel hoofden, zoveel zinnen: het zou haast onmogelijk worden ooit een regeling klaar te krijgen, die iedereen aanstaat. De leden van de commissie zouden per vergadering wisselen en vooral dit laatste zou ernstige gevolgen hebben: men kan dan nooit teruggrijpen op wat vroeger besproken en/of beloofd is. Men zou altijd in het nadeel zijn tegenover de gemachtigden van het B.C., want dat zijn altijd dezelfde mensen. Verder moet hier duidelijk gesteld worden en dat is heel belangrijk dat de commissie GOOP geen onderhandelingscommissie is, maar een commissie van overleg. De commissieleden hebben geen enkele machtspositie, de gemachtigden van het B.C. trouwens ook niet. Populair gezegd en niet onvriendelijk bedoeld: De commissieleden van de GOOP hebben tot taak de gemachtigden van het BC te „brainwashen". Zij moeten door redeneren en argumenteren zover zien te komen dat de gemachtigden van het BC het met hun redenering eens zijn en dienovereenkomstig het BC adviseren. De kans dat ze zelf gebrainwasht worden is natuurlijk niet denkbeeldig. Af en toe moeten ze dan ook toegeven dat de gemachtigden van het BC gelijk hebben, ook al is dat niet leuk wat betreft de gevolgen. Men kan echter nooit verwachten van de gemachtigden gelijk te krijgen als men dat zelf in voorkomende gevallen niet doet. Hieruit volgt direct weer dat het ook onmogelijk is om duizend gulden te vragen in de hoop er 800 te krijgen. Als men aan kan tonen, als lid van het GOOP, dat 900 precies datgene is wat men hebben moet op allerlei gronden, dan kan men nooit 1000 verdedigen, maar ook niet 800. Tenslotte is de vergadering met de BC-gemachtigden geen markt. De bedoeling is dus dat men de gemachtigden van het BC zoveel en zover mogelijk overhaalt de zaken te bekijken vanuit het standpunt van de leerkrachten. Dat deze gemachtigden beginnen met de zaken vanuit hun standpunt te bezien, is logisch. Natuurlijk blijkt wel eens tijdens vergaderingen dat de standpunten van beide partijen niet tot elkaar te brengen zijn. De leden van het GOOP zullen dan een advies in moeten dienen aan het BC, waarin ze, gelet op de besprekingen, het naar hun mening hoogst haalbare vragen.

Wanneer dan de commissie GOOP geen onderhandelingspositie heeft, wie heeft dat dan wel? Antwoord: het hoofdbestuur van de VLA. Zij kunnen regelrecht een gesprek met het BC aanvragen en treden dan op namens hun leden en onder verantwoording aan de leden. Dit hoofdbestuur is dan ook niet door het B.C. maar door de leden benoemd. De commissie GOOP daarentegen is benoemd door het BC. Het is dus zeker niet slechts theoretisch, wanneer iets in het GOOP niet gelukt is, dat het hoofdbestuur het nog eens probeert. Het hoofdbestuur kan zich hierbij dan zelfs distanciëren van de door haar zelf voorgedragen leden van het GOOP. De procedure zou dan als volgt zijn: Het BC doet een voorstel. Dit voorstel wordt door de GOOP-leden bestreden en door de gemachtigden BC verdedigd, men kan niet volledig tot elkaar komen en het resultaat zal zijn dat het BC een soort compromis afkondigt. De leden van de VLA zijn hier

absoluut op tegen en het hoofdbestuur gaat met het BC praten. In de praktijk zal het er dan echter wel op neerkomen, dat het hoofdbestuur op de hoogte is van de voor- en tegenargumenten en weet of er op het slagveld nog eer te behalen valt. Al is dan alles uit het GOOP geheim, daarom wil dat nog niet zeggen, dat de GOOP-leden nergens hun licht mogen opsteken. Ze zijn vrij om inlichtingen en advies in te winnen, bij wie ze maar willen. Ze kunnen degenen bij wie ze te rade willen gaan, zelfs meenemen naar de vergadering, na toestemming van de voorzitter, zelfs al is deze adviseur niet bij het onderwijs werkzaam. Het zal echter ook duidelijk zijn, dat men gegevens, die men te weten gekomen is over GO-zaken doordat een GOOP-lid om advies vroeg, nooit kan gebruiken om acties te ondernemen. Om deze geheimhouding te ontgaan is het laatste voorstel betreffende de salarissen opgesteld door de RPC, en niet door het GOOP. Toen bekend geworden was, dat er een nieuwe salarisregeling zou komen, heeft de RPC gesteld: laten we nu eens haarfijn op gaan schrijven, wat we eigenlijk willen. Om daaraan een begin te geven zijn er „workingpapers" opgezet. Deze working-papers zijn, bedoeld voor de secties, op 30-8-71 aan het hoofdbestuur van de VLA gegeven. Daarop volgde een bespreking met Curaçao, waar dezelfde regeling moet komen, op 16-10. Toen is er een bespreking geweest met de secties op 20-10. Op 23-10 is er weer een vergadering met Curaçao geweest. Uit de secties konden nog schriftelijke voorstellen komen. Hierover is nog met de secties vergaderd op 15-11. Op 20-11 is er nog een vergadering met Curaçao geweest en wat er toen uit de bus kwam, was het dan wel zo'n beetje. Bijna drie maanden heeft het ding staan sudderen en het uiteindelijk resultaat lijkt niet veel meer op de eerste workingpapers. Bij deze gang van zaken is wel gebleken, dat drie maanden voor sommigen nog niet lang genoeg was en dat het inderdaad bijna onmogelijk is het iedereen naar de zin te maken. Het is nu eenmaal zo, dat men aan een systeem vast zit, of men dat nu leuk vindt of niet. Elke redenering heeft nu eenmaal zijn weerslag op de andere schalen. Gaat nummer 1 wat omhoog, dan moet schaal 2 ook wat omhoog, anders komen ze gelijk en dat vinden de mensen van schaal 2 niet goed, maar als schaal 2 omhoog gaat, dan...... enz. Het omgekeerde is natuurlijk ook waar. Hoe dan ook, de RPC was van mening dat het resultaat beter was, dan wanneer dit niet openlijk behandeld had kunnen worden. Geheimhouding was er niet bij en dat toen de commissie GOOP dit VLA-voorstel aan het BC aanbood als GOOP-voorstel, ja dat is een andere zaak, een geheime zaak!

RPC ▪

NABETALING AKTENTOELAGE

Reeds eerder was in een van de G.O.-vergaderingen geïnformeerd naar de tweeslachtigheid van de l.o.-akte handenarbeid, die voor rangsverhoging gold als een „zware" akte maar voor de betaling als overakte als „lichte" akte, d.w.z. slechts met f. 20,— werd vergoed i.p.v. met f. 30,—.

In de laatste vergadering van het G.O. werd toegegeven, dat dit een misverstand was geweest.

Vandaar dat degenen, die in het bezit zijn van de akte l.o. gymnas-

tiek (akte s.) of van de akte l.o. handenarbeid (akte r.) of de daarmede gelijkgestelde aantekening handenarbeid, wanneer die behaald is bij de oude onderwijsakte (akte 77a) en daarvoor tot op heden f. 20,— per maand hebben ontvangen, nog een nabetaling te goed hebben van f. 10,— per maand, vanaf 1 januari 1968, tenminste, als u op die datum die akte al had, anders is het natuurlijk minder.

Een vlug rekensommetje leert ons, dat dit per ultimo maart 1972 dus een bedrag is van 51 x f. 10,— = f. 510,—. Het ligt in de bedoeling dat dit reeds eind maart wordt uitbetaald. Mocht u dit niet ontvangen hebben, terwijl u meent er wel recht op te hebben, belt u dan even de R.P.C. of neemt u contact op met uw schoolbestuur of met onderwijszaken.

R.P.C. ■

Geschiedenis op de lagere school

Van de drie „zaakvakken" (wie heeft ons toch met die vreemde naam opgescheept?) op de lagere school komt geschiedenis er over het algemeen wel het slechtst af, en dat is heel jammer. Ondergetekende wil dan ook graag een lans breken voor beter geschiedenisonderwijs op onze scholen. Voorop dient gesteld dat onderstaande regels geenszins de pretentie willen hebben een afgerond en wetenschappelijk verantwoord geheel te bieden, nog minder een pasklaar recept te zijn, alleen wat losse gedachten van iemand die het verwaarlozen van het geschiedenisonderwijs aan het hart gaat.

Wat is eigenlijk geschiedenis en wat zijn haar waarde en doel voor de lagere school?

Geschiedenis is een reeks opeenvolgende en met elkaar verbonden gebeurtenissen die hebben bijgedragen tot de wording en groei van een volk en van de wereld in godsdienstig, zedelijk, sociaal, cultureel en staatkundig opzicht.

Een reeks dus maar niet van losstaande feiten maar van met elkaar verbonden en uit elkaar voortvloeiende gebeurtenissen. Een moeilijkheid hierbij is dat het zien van die grote samenhang voor kinderen op de lagere school vaak te moeilijk is en zeker hier op de Nederlandse Antillen waar naast elkaar Nederlands-Antilliaanse, Nederlandse, Venezolaanse en Amerikaanse geschiedenis wordt gegeven.

De moeilijkheid zit niet in het van buiten leren, kinderen leren graag van buiten (versjes e.d.) maar daar gaat het ons nu juist niet om. Aan ons, onderwijzers, de taak om deze grote samenhang op voor de kinderen bevattelijke wijze duidelijk te maken.

Waarde en doel van het geschiedenisonderwijs

Door de geschiedenis trachten wij de grote mannen uit het verleden voor de kinderen te doen leven alsmede hun verdiensten voor of schuld aan het hedendaagse religieuze, sociaal-economische, culturele en staatkundige leven, om zo mede de kinderen aan te leren waarin echte grootheid bestaat en het verschil bij te brengen tussen goed en kwaad in de ruimste zin en zo middels onze geschiedenislessen een wezenlijk deel aan de opvoeding bij te dragen.

Wij spraken over „grote mannen" en dat zijn dan niet op de eerste plaats de grote vechtjassen en veroveraars, maar veeleer mannen (en vrouwen) die zich op het sociale vlak verdienstelijk maakten, b.v. ter beëindiging van de slavernij enz. en zij die op cultureel gebied hun verdiensten hebben gehad.

Moeilijkheden

De grote moeilijkheid hierbij is dan dat deze grootheden in het verleden — en soms het verre verleden — leefden, en het is voor een kind van de lagere school erg moeilijk zich te oriënteren in de tijd, moeilijker zelfs dan in de ruimte als bij aardrijkskunde b.v.

Een andere moeilijkheid die zich hier voordoet is het kinderlijk radicalisme. Iets is goed of iets is slecht, een tussenweg erkent het kind niet. En juist heel veel van onze grote mannen zijn op bepaalde gebieden groot geweest op andere gebieden vaak juist niet. (Zoals trouwens wel de hele mensheid).

Van de kant van de onderwijzer zou tegenover de moeilijkheden voor het kind moeten staan, dat hij:

a. De te behandelen geschiedenis in zijn vingertoppen heeft.
b. Beschikt over een onuitputtelijke dosis fantasie en vertelkunst.

Vooral aan het eerste mankeert het bij ons maar al te vaak. Welke Nederlandse onderwijzer heeft zich ooit serieus verdiept in de persoon van Simon Bolivar of Pedro Luis Brion?

Zuiver technisch gezien doet zich nog de volgende moeilijkheid voor: Wat behandelen we en wat slaan we over? Wat moet meer - wat minder nadruk hebben? (Ik vertel niets nieuws als ik stel dat de onderwijzer geen slaaf van de methode zij).

Persoonlijk stel ik mij voor mij te laten leiden door de volgende gedachten:

a. Is dit van belang voor onze huidige maatschappij in godsdienstig, zedelijk, sociaal, cultureel en staatkundig opzicht?
b. Waar gaat de belangstelling der kinderen naar uit? Dit uiteraard niet door dik en dun, maar als basis voor verdere opbouw en vergroting der belangstelling en daarmede het inzicht in het verleden.

Geschiedenis mogelijk op de lagere school?

Dat er op de lagere school „geen samenhangend geheel dat de naam geschiedenis draagt" bij de kinderen kan worden aangebracht, zoals Frater S. Rombouts beweert in zijn „Psychologie der schoolvakken", waag ik sterk te betwijfelen.

Natuurlijk, de echte geschiedenisstudie met al haar aanverwante takken en achtergronden gaat voor een lagere schoolkind, en zelfs voor een mavoleerling veel te ver. Wanneer echter de man of vrouw voor de klas hart voor het vak heeft en het „aan de man weet te brengen", dan zal de belangstelling gewekt worden en door die belangstelling het begrip en de liefde voor geschiedenis van ons eigen land en volk, ons koninkrijk (met of zonder Statuut) en de gehele wereld en daar gaat het tenslotte om.

Hulpmiddelen

Voor het wekken van de belangstelling staan ons vele hulpmiddelen ten dienste zoals:

1. Heemkundeonderwijs. Excursies naar Fontein e.d. De boekjes van Sambumbu en voor diepergaande informatie voor de leerkracht de boeken van Dr. Johan Hartog.
2. Aanschouwelijkheid. Voor directe aanschouwelijkheid biedt Aruba helaas nog weinig kans. Misschien wanneer Fort Zoutman eenmaal is gerestaureerd en als historisch museum ingericht. Indirect zijn de mogelijkheden jammer genoeg ook niet legio. Immers wat ons de Filmdienst biedt over de geschiedenis van de Antillen is ronduit bedroevend of het zouden de films bedoeld voor aardrijkskunde van zo'n 30 jaar geleden moeten zijn.
3. Zelfwerkzaamheid. Zelf de kinderen laten zoeken naar plaatwerk en/of verhalen uit de geschiedenis van de Antillen en daarbuiten. Dramatiseren. Inspecteur Rosenstand schreef in ons vorig nummer „hij (de Antilliaan) heeft „feeling" voor muziek en toneel." (We laten even in het midden welke van het door hem opgesomde rijtje Antillianen hij bedoelt, J.v.S.). Maar dus ligt hier een prachtmogelijkheid. In Nederland heeft men de boekjes: „Historische Taferelen" hiervoor. Wie geeft ons een Antilliaanse versie daarvan? Tevens wordt in Nederland de laatste tijd veel aandacht besteed aan de methode van onderzoek bij het geschiedenisonderwijs, en al zij het ver van mij om te stellen dat wij alles maar klakkeloos van Nederland zouden moeten overnemen, toch mogen we de goede dingen tenminste in beraad nemen.

Onze methode „Nos Patria"

Wat biedt ons nu „Nos Patria" (de methode dan wel te verstaan). Om te beginnen een serie weliswaar opeenvolgende maar niet of nauwelijks met elkaar verbonden gebeurtenissen uit het verleden. En dan nog 3/4 van dat verleden van buiten Nos Patria.

Het ontgaat mij waarom de kinderen hier op de Antillen zo uitgebreid moeten worden ingelicht over de 80-jarige oorlog, de Amerikaanse vrijheidsoorlog en Napoleon. (Zonder niettemin iets af te doen aan de waarde voor de algemene geschiedenis van die drie feiten).

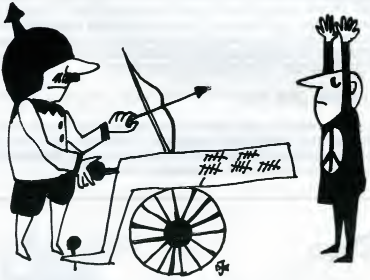
Daarentegen wordt er in de methode met geen woord gerept over b.v. de Verenigde Naties.

In de verantwoording bij Deel 1 wordt gesteld:

„Geschiedenis op de lagere school heeft als eerste doel bij de leerlingen belangstelling te wekken voor het verleden van eigen land en volk.
Slaagt de school daar niet in dan is — ondanks de dikwijls schone schijn van veel parate kennis — het geschiedenisonderwijs mislukt".

Ik acht mijzelf niet voldoende deskundig om uit bovenstaande een conclusie te trekken voor het geschiedenisonderwijs op de Antillen, maar als „het onderwijs er niet in slaagt" kan dit m.i. de volgende oorzaken hebben:

a. De methode is niet juist en geeft — zoals „Nos Patria" — teveel, uit teveel landen en als los zand aan elkaar hangend.
b. De man (vrouw) voor de klas beheerst de stof niet of onvoldoende. Een veel voorkomend euvel op onze eilanden, waar misschien wel iets tegen te doen zou zijn door het instellen van een applicatiecursus c.q. een akte Geschiedenis L.O.
c. Er is gebrek aan hulpmiddelen zoals films, filmstrips en plaatwerk. Wat in natura wordt opgegraven verdwijnt in particuliere verzamelingen of zelfs naar Nederland of de U.S.A.

Geschiedenisonderwijs met opvoedkundig karakter....

Conclusie

Zoals de toestand nu is beantwoordt ons geschiedenisonderwijs zeker niet tenvolle aan haar taak en worden de in het vak liggende mogelijkheden niet of niet tenvolle gebruikt.

Geschiedenis heeft — zoals ik boven reeds betoogde — zeker haar taak in het totaal der opvoeding. Het is dus van groot belang dat de moeilijkheden die zich voordoen, worden opgelost wil geschiedenis haar taak naar behoren vervullen.

J. van Steen ▪

Natuurkunde in het basisonderwijs

In de lijst van vakken die in de brugklassen van het HAVO en MAVO gegeven worden zal men vergeefs zoeken naar het vak „Natuurkunde". Hiervoor zijn verschillende redenen denkbaar. De meest voor de hand liggende is wel: het is zeker te moeilijk. Ten dele is deze konklusie waar, mits men er niet automatisch aan koppelt: dan is het zeker te moeilijk voor de basisschool. Want deze stelling is beslist onjuist; zeker t.a.v. vijfde en zesde klassen.

Willen we deze schijnbare tegenspraak begrijpen dan zullen we eerst moeten definiëren wat we onder Natuurkunde verstaan. Dat is: kennis der natuur. Deze kennis verkrijgen we door zintuigelijke waarneming. M.a.w. voor natuurkunde is waarnemen, en daaruit voortvloeiend analyseren, essentiëel. Dat hierbij ook het experiment een belangrijke rol speelt laat zich begrijpen.

Als we in de natuur om ons heenkijken, dan zien we: mensen ouder worden, planten groeien, vogels vliegen, auto's rijden, de maan rond de aarde draaien, mensen een bril dragen, sigaretten verbranden, ijzer roesten, etc. etc. Teveel processen om op te noemen. Ruwweg kan de volgende indeling gemaakt worden:

a. Processen waarin levende stof (mens, dier, plant) een rol speelt. De tak van wetenschap die zich hiermee bezig houdt is de biologie.
b. Processen, zonder levende stof, maar met blijvende veranderingen. B.v. het roesten van ijzer. De wetenschap die deze processen bestudeert is de scheikunde of de chemie.
c. Processen, zonder levende stof, maar met niet blijvende veranderingen b.v. het rijden van een auto. Dit is het gebied van de

technische natuurkunde of de fysica. Meestal wordt dit bij het voortgezet onderwijs gewoon natuurkunde genoemd.

Dat de grenzen overigens erg vaag zijn moge blijken uit het grote aantal „modernes" specialismen, zoals biofysica, biochemie, fysische chemie e.d. Het waarnemen is in de natuurkunde essentieel en daaruit vloeit ook het belang van de natuurkunde in het basisonderwijs voort. Ook de leerlingen die geen voortgezet onderwijs volgen zullen moeten kunnen waarnemen, analyseren, begrijpen en verklaren aan of van hetgeen in de natuur gebeurt. De leerlingen die wel „verder gaan" zullen dat ook moeten kunnen en tevens zullen zij een zekere basiskennis moeten hebben voor hun verdere studie. Dat de brugklassen een jaar natuurkunde „spijbelen" kan verklaard worden door het verschil in kwalitatieve en kwantitatieve benadering. De wiskunde moet eerst een kiel leggen voor de kwantitatieve aanpak. Waaruit volgt dat de natuurkunde in het basisonderwijs vooral kwalitatief moet zijn. Al houdt dat niet in dat alle natuurkundig rekenwerk persé uit den boze is. De ervaring leert zelfs dat er van een zekere verwaarlozing van dit aspekt sprake is.

Welke natuurkundige onderwerpen kunnen nu in het basisonderwijs behandeld worden? In de eerste plaats alle onderwerpen die de leerlingen zelf ter tafel brengen. Iedere vraag, hoe onbeduidend misschien ook, moet voor de onderwijskracht een aanknopingspunt zijn om een diskussie uit te lokken of zijn verhaal af te steken. Met de nadruk op de eerste bezigheid; de leerling zelf moet naar de oplossing toe redeneren. In dit verband kan men stellen dat natuurkunde bedrijven het bevredigen van een nieuwsgierigheid is. Een bevrediging, die overigens weer nieuwe vragen zal opwerpen. Maar dat is dan ook juist de charme. Hier komt, tussen haakjes, weer een nieuw argument voor het invoeren van natuurkunde bij het basisonderwijs naar voren. De leerlingen moeten leren nieuwsgierig te zijn. Zeker op de Antillen, zonder hiermee te willen diskrimineren, geen overbodige bezigheid. Andere onderwerpen die behandeld kunnen worden zijn die welke ook in de verdere studie ter sprake komen. De belangrijkste hiervan zijn, althans in de beginjaren:

1. Wegen en meten. De leerlingen moeten leren zelf lengtes en oppervlaktes en gewichten te bepalen. Mogelijk wordt hierdoor ook het omrekenen van meters in centimeters, m2 in cm2 en kilogram men wat doorzichtiger.
2. Mechanika. Leerlingen kunnen b.v. zelf de lengte van een straat opmeten en de tijd bepalen (horloge) die een auto nodig heeft om

die afstand af te leggen. Hieruit kan de snelheid van de auto berekend worden. Een basis voor het begrip van de formule s=vxt in een latere fase is gelegd. Leert men daarnaast nog dat het rekentrucje niet opgaat als de auto halverwege de rit remt, dan zit men al in de buurt van de versnelde of de vertraagde beweging.

3. Warmte. Laat de leerlingen een liter water van 10° C. en een liter water van 30° C. bij elkaar gooien. Ze kunnen dan uitrekenen dat de eindtemperatuur zo'n 20° C. moet bedragen (ongeveer: want het vat waarin het water zit kan opwarmen of afkoelen). Beter is nog ze een en ander zelf te laten konstateren met behulp van een thermometer. Een mooie gelegenheid om de werking van een dergelijk apparaat uit te leggen en te vertellen dat de meeste stoffen bij verhitting uitzetten. Praktijkvoorbeelden genoeg. Slimmere leerlingen kunnen b.v. 1 liter water van 0° C. en 2 liter water van 15° C. mengen. Eindtemperatuur ongeveer 10° C. Leerlingen die deze uitkomst kunnen beredeneren zullen later weinig moeite hebben met het natuurkundige begrip „warmtecapaciteit".
4. Drijven of zinken van voorwerpen in water. Allerhande proefjes met blokjes hout en stukjes ijzer, al of niet aan elkaar bevestigd, zijn mogelijk. Het begin van het begrip „soortelijk gewicht" en de wet van Archimedes.
5. Elektriciteit. Met een elektrische stroom gaat energietransport gepaard. Deze elektrische energie kan omgezet worden in b.v. warmte (el. kachel), licht (lamp), mechanische arbeid (el. motor), etc. Het begin van het energiebegrip is een feit.
6. Optika. Veel leerlingen hebben weleens met een z.g. brandglas (bolle lens) gespeeld. Laten zien dat men hiermee ook kan vergroten of verkleinen is niet moeilijk. Ook een overstapje naar het principe van het fototoestel, het oog en een bril valt dan te maken.
7. Zuurstofgehalte in de lucht. Men laat een bootje in water drijven met daarop een brandende kaars. Men plaatst daarover een bekerglas. De kaars dooft, het water stijgt in het glas en vult ongeveer 1/5 gedeelte. Aangetoond: lucht bestaat uit verschillende gassen. Zuurstof is essentiëel voor een verbrandingsproces. Plaatst men middels streepjes een schaalverdeling op het glas, dan kan dit verhelderend werken i.v.m. het leren van breuken en mogelijk zelfs procenten.

Vele andere onderwerpen zijn te noemen. Belangrijk is dat echter niet. Hoofdzaak is niet zozeer wat er gedaan wordt, maar dat er iets wordt gedaan. Bij alles zal echter de proef centraal moeten staan. Hetzij de demonstratieproef van de onderwijzer(es), hetzij de doe-het-zelf-proef van de leerlingen. Ook zal de leerkracht er op attent moeten zijn, terwille van het begrip, geen vereenvoudigde voorstelling te geven die echter in feite foutief is. B.v. bij uitleg van het begrip „gewicht" vertellen dat deze eigenschap van een voorwerp overal op aarde even groot is. Wordt dan later op de Middelbare school uitgelegd wat „massa" is, dan ontstaan er absoluut misverstanden. Uit dit laatste kan men terecht de konklusie trekken dat de leerkracht zelf een behoorlijk pakket natuurkunde in zijn bagage moet hebben. Ter ere van zijn eigen nieuwsgierigheid en die van de leerlingen.

ir. J. J. N. Kuiper ■

P.S. Ongetwijfeld zijn er een aantal leerkrachten die veel aandacht

aan natuurkundige onderwerpen besteden en daarmee waardevolle ervaringen hebben opgedaan. Hun reakties op bovenstaand artikel zijn zeer welkom.

Beschouwing van de methode „Nos Tera"

Deze aardrijkskundemethode bestaat uit drie delen + I voorloper voor de derde klas.

Bij het doornemen van de inhoud zien we dat:

a. de voorloper een min of meer heemkundige oriëntatie bevat.
b. deel I: De Nederlandse Antillen.
c. deel II: Ons werelddeel Amerika.
d. deel III: Ons Koninkrijk en de Werelddelen.

Van deze vier boeken heb ik de voorloper eruit genomen voor een korte beschouwing. Het onderwerp van dit boek is de heemkundige oriëntatie. De eerste vraag die nu bij ons opkomt is natuurlijk: Wat verstaat men onder heemkundige oriëntatie? Heemkundige oriëntatie is de kinderen bekend maken met het heem. Het heem (heim) is de streek - het land - het eiland, waar de kinderen geboren en getogen zijn. Ga dus van het kind uit. Waar woon je? Waat staat de school? Hoe loop je naar school? Waat staat de kerk? Zijn er winkels of andere belangrijke gebouwen in de buurt? Waar komen alle kinderen van deze school vandaan? b.v. uit Savaneta, Oranjestad. Waar ligt Savaneta, Oranjestad enz.? Hoe ziet ons eiland eruit? Zijn er nog meer plaatsen op ons eiland? enz. enz.

Dus helemaal vooraan beginnen. Op deze manier kan het natuurlijk ook nog uitgebreid worden d.m.v. een combinatie met andere vakken zoals biologie, tekenen, geschiedenis, handenarbeid. Deze vakken horen er in het begin vooral bij omdat het kind aardrijkskunde niet los kan zien van het geheel.

Bekijken we nu de voorloper dan zien we dat er wel uitgegaan wordt van een heemk. oriëntatie, maar niet in de directe zin van het woord. Het is veel te algemeen. Het moet veel persoonlijker. Ga uit van het kind, van alle kinderen in de klas. Niet van een verhaal dat op alle eilanden hetzelfde is.

Het boek gaat uit van het Antilliaanse kind. Dit is mijns inziens niet de juiste manier. Je moet zelfs niet uitgaan van het Arubaanse of Curaçaose kind, maar van de kinderen die in de klas zitten. Aldus bezien zou het werkboekje (eigenlijk meer een taalboekje) behorende bij deze voorloper geheel moeten komen te vervallen. Wat te doen? De leerkrachten zouden een soort richtlijnenboek moeten hebben waarin staat op welke manier zij het beste de lessen kunnen aanpakken. Voor de kinderen een gewoon schrift, waarin de belangrijkste dingen uit de lessen zo kort mogelijk (derde klas) in komen te staan, en dat verder gevuld wordt met allerlei mogelijke tekeningen en plaatjes en dingen die erin geplakt kunnen worden. Klassikaal zouden er dan allerlei verzamelingen aangelegd moeten worden betrekking hebbende op aldatgeen er voorkomt en zich afspeelt in hun heem. Door dit alles zullen de kinderen zich veel beter kunnen oriënteren op hun eigen leefwereldje.

O. Uyen ■

Biologie: Paul Ehrlikh contra de regenworm

U weet toch, geachte basale collega, dat wanneer u een leerling aflevert aan het voortgezet onderwijs een gedegen kennis van het spijsverteringsstelsel van de koe vereist is?

En u, geachte mavoale collega, zorgt u er wel voor dat het voortplantingsgedrag van de regenworm bij uw leerlingen bekend is, dit om teleurstellingen bij het havo te voorkomen.

Of bent u, met mij, van mening dat de voornaamste taak van de biologiedocent elders ligt? Dat feitenkennis secundair is geworden en dat het aankweken van een biologisch bewuste mentaliteit primair staat. Dat Paul Ehrlich, de schrijver van: „De bevolkingsexplosie", toch belangrijker is dan de voortplanting van de regenworm.

Basisonderwijs: Op u, onderwijzer(es) bij het basisonderwijs rust de belangrijke taak om de leerling natuurbewust te maken. Ik geef u enige associaties die ik geregeld bij mijn brugklasleerlingen aantref en die voor een bioloog nogal ontmoedigend zijn:

leguaan - lekker (1)
pega-pega - strijkijzer (2)
santa-nero - giftig (3)
kwihi - omhakken (4)
sprinkhaan - eng (5)
ezel - slaan (6)

(1) Kip is net zo lekker, leguanen zijn zeldzaam, ze vormen praktisch het laatste interessante element van de zeer soortenarme landfauna van Aruba.
(2) Hoelang blijven dergelijke fabeltjes uit de tijd van de zeemeerminnen en de boze heksen nog circuleren?
(3) Op Aruba zijn weinig giftige dieren (ratelslang, schorpioen, duizendpoot, maribomba), maar in de volksmond is bijna alles giftig.
(4) Ik ken geen gebied waar het bomenbestand zo droevig minimaal is als op dit eiland, gebruik de bulldozer en de machete met uiterste terughoudendheid!
(5) Er zijn geen enge dieren, er zijn alleen enge mensen.
(6) Dit is pure wreedheid, mocht het dier koppig zijn, gedenk dan dat er een nog koppiger diersoort bestaat: de mens. Want wanneer **deze** generatie niet van jongsaf geleerd wordt dat ook de mens deel uitmaakt van de natuur — niet: er boven staat — dan is het afgelopen met de natuur, maar ook met de mens. Aan hoeveel stenen moet de mens zich nog stoten voordat dit doordringt?

MAVO-onderwijs: Brugklasleerlingen van een bekende MAVO in Oranjestad schijnen een zucht van verlichting te slaken als de biologieles er weer op zit. Reden: de betreffende docent heeft een hekel aan het vak, moet het om roostertechnische redenen toch geven en gaat te werk volgens het zg. catechismussysteem, d.i. uit het hoofd leren van een serie vragen en antwoorden.

Op deze wijze wordt uiteraard iedere belangstelling bij deze leerlingen gedood.

Vanaf deze plaats wil ik er bij iedere MAVO-directeur op aandringen biologie niet door ongeïnteresseerde lieden te laten geven, het

resultaat is nl. hetzelfde als wanneer men mij zou opdragen Chinees te geven.

Dan is er nog het probleem van de deskundigheid. In bepaalde MAVO-kringen schijnt men de mening toegedaan te zijn dat het bezit van een (hoofd)onderwijzersakte, aangevuld met „zo af en toe een boekje doornemen", voldoende deskundigheid garandeert. Ik zou dergelijke „biologieleraren" niet graag aan bv. een examen op HAVO-niveau blootstellen. We praten tegenwoordig nl. nog wel over andere zaken dan bloemetjes en vlindertjes, of over de beruchte MULO-biotoopjes.

Helaas is het slechts een kleine categorie MAVO-docenten die zich bewust is van het bovenstaande. Want waarom volgen slechts 9 personen de opleiding voor de akte L.O. biologie? En waar is het Antilliaanse element onder de cursisten, er studeert er binnenkort 1 (één) af. Zei u iets over Antillianisering?

Biologie vandaag: Wanneer u weleens kranten en tijdschriften leest dan zal het u niet ontgaan dat een bepaalde sector van de biologie nogal in de publiciteit staat: de ecologie. De hele problematiek van het verslechterende milieu met als oorzaak ons welvaartssyndroom en onze ongebreidelde voortplantingsdrift staat hierin centraal. Natuurlijk blijft fundamentele kennis van anatomie, fysiologie, genetica, evolutie enz. noodzakelijk, maar de onderwerpen die iedere biologiedocent daarnaast tegenwoordig moet behandelen zijn de volgende: overbevolking (geboorteregeling, abortus), milieuvervuiling (milieubeheer, „recycling"), wereldvoedselproblemen, pesticiden, energieverbruik, gezondheidsleer, drugs, enz.

Daarbij stuit de bioloog op allerlei weerstanden waarvan de voornaamste is het Christelijk dogma dat de mens naar willekeur over de natuur mag beschikken, benevens een nog onlangs hernieuwd dogma dat stelt dat sexualiteit en voortplanting onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Ik geloof niet dat dit de plaats is om uitvoerig op het bovenstaande in te gaan. Het komt er in ieder geval op neer dat de docent biologie Paul Ehrlich centraal moet stellen, terwijl de regenworm slechts een randverschijnsel van ons onderwijs dient te zijn.

Aanbevolen literatuur:

Dr. Paul R. Ehrlich,	De bevolkingsexplosie, Elsevier, 1971
Rachel Carson,	Dode Lente, Becht, 1963
C. J. Briejèr,	Zilveren sluiers en verborgen gevaren, Sijthof, 1967
Wouter v. Dieren e.a.,	Handboek van vervuild Nederland, Elsevier, 1972
Prof. Dr. J. C. V. d. Kamer	e.a., Het verstoorde evenwicht, Oosthoek, 1970.

Drs. J. H. Thijink ■

Kritische opmerkingen n.a.v. de geschiedenismethode „Nos Patria"

Gevraagd is naar een korte beschrijving. Dat kan ik dan misschien het beste zo kort samenvatten: Een geschiedenismethode moet de locale historische achtergronden beschrijven, die het de leerlingen

begrijpelijk moet maken, waarom en hoe hun land gegroeid is tot dat wat het nu is.

Voor de Nederlandse Antillen geldt dus: Ga terug in de tijd, beschrijf de ontwikkeling van het land, zoek aanknopingspunten met de historie van andere landen uit het Caribisch gebied, maar ook daarbuiten, die als oorzaken kunnen gelden, waarom de Nederlandse Antillen zich nu juist zo hebben ontwikkeld.

Dit uitgangspunt is precies tegengesteld aan dat van „Nos Patria". Daarin gaat men uit van de Nederlandse Geschiedenis en vanuit dat gezichtspunt bekijkt men de Nederlandse Antillen, maar ook niet verder. Slechts 3 van de 13 hoofdstukken uit deel I voor de vierde klas slaan echt op de Nederlandse Antillen. De rest is voornamelijk Nederlandse Geschiedenis. Ik dacht dus dat het uitgangspunt voor deze methode verkeerd is gekozen.

Verder — ook al wijzen de samenstellers op nog andere mogelijkheden — is deze methode bij voorbaat gebonden aan een bepaalde behandelingswijze: leerleesles (zeer uitgebreid), gevolgd door verwerking in een werkboekje. In de praktijk zal het meestal wel hier op neerkomen. Er ontbreekt een onderwijzersboek, waarin bronnen vermeld worden, waaruit de onderwijzer(es) een keuze kan maken voor zijn/haar vertelles. Deze bronnen zouden dan bij elke les afzonderlijk vermeld dienen te worden. De samenstellers vonden dit niet nodig vanwege praktische bezwaren. Welke deze bezwaren zijn wordt niet duidelijk gemaakt.

Tenslotte is het een beperking, zich hoofdzakelijk te beperken tot Curaçao, ook al heeft dit eiland een dominerende invloed gehad in de geschiedenis van de Nederlandse Antillen. De namen van Aruba en Bonaire worden nog wel genoemd, maar van de Bovenwinden horen we helemaal niets.

Ons uitgangspunt was: een nationale, historische beschrijving van de Nederlandse Antillen en die bestaan niet alleen uit Curaçao, maar ook uit Aruba, Bonaire, St. Maarten, St. Eustatius en Saba. Ik neem aan dat ook deze eilanden een eigen geschiedenis hebben.

Wanneer ik deze drie punten overlees ontdek ik dat ik alleen maar bezwaren van deze methode heb opgeschreven. Niet gesproken is er over de positieve punten die deze methode ongetwijfeld ook heeft. Verder blijft bovenstaande natuurlijk maar een persoonlijk oordeel, waar wellicht velen het niet mee eens zijn. Bovendien is het een oordeel over slechts één deel van de methode. Toch, gevraagd naar mijn mening, heb ik gedacht dit ervan te moeten opschrijven.

L. Liesting ■

Over het beoordelen

We zitten weer midden in de tijd van het extra beoordelen: de rapporten moeten weer eens aan de ouders mededelen hoe het met de vorderingen van hun kinderen staat. Er zijn er onder ons die hier zo'n beetje tegenop zien, en terecht: het valt niet mee om een rechtvaardig oordeel over een persoon te vellen. Dit om verschillende redenen:

— Het schoolgaande kind zit op een bepaalde school. Er zijn „strenge" en „soepele" scholen. Schakelt een kind over van de eerstgenoemde type school naar de laatstgenoemde, dan zullen zijn resultaten waarschijnlijk toenemen. In het omgekeerde geval zullen die misschien afnemen.

— Het kind zit in een bepaalde klas. In de eerste zullen velen het moeilijker hebben dan in de derde bijv. En als een kind moeilijkheden heeft in de zesde klas, betekent dit niet dat dat kind noodzakelijk de MAVO niet kan halen (zie A. de Groot 1966).

— Het heeft een bepaalde persoonlijkheid als onderwijzer. Het kind dat bij de ene onderwijzer niet kan leren, zal bij een andere goede resultaten kunnen halen. Dus presteert een kind bij mij niet veel, dan kan het bij een andere leerkracht wel wat bereiken.

— Het werkt met zekere methodes die alle hun beperkingen hebben. Het is zeer goed mogelijk dat een kind dat met de ene methode niet tot redelijke resultaten kan komen, vorderingen maakt als het met een andere methode gaat werken.
Daarom lijkt het me bijv. onaanvaardbaar een kind te laten blijven zitten als ie niet kan werken met een methode als de Grondslag, die:
  — geen rekening houdt met de ontwikkelingspsychologie.
  — allang niet meer voldoet aan de tegenwoordige pedagogisch-didactische eisen.

— Het kind zit op een bepaalde plaats in de klas, naast een zeker persoonlijkheidje. Een kind dat bijv. helemaal verloren achterin de klas zit, kan betere resultaten behalen als het vooraan, direct onder het wakende oog van de onderwijzer, zit. Ook zijn buurtje kan zijn vorderingen ten goede of ten kwade beïnvloeden.

— Het zit altijd in een specifieke situatie. Ik bedoel hiermee dat een kind, in tegenstelling tot een volwassene, z'n gevoelsleven niet opzij kan zetten en zuiver verstandelijk aan het werk kan gaan. Heeft het pas gevochten of is het thuis niet altijd even ontspannend (denk aan de Village), dan zullen zijn capaciteiten beïnvloed worden.

Bovenstaande laat zien dat we niet de kennis/vaardigheden an sich beoordelen, maar zoals ze zich manifesteren als resultaat van het samenspel tussen het genotype — deze term uit de biologie laat duidelijker zien waar het om gaat — en de „omstandigheid". Dus wanneer we een kind een vier voor rekenen geven, dan duiden we niet zijn zuivere rekenvaardigheid aan, maar een heleboel andere factoren die deze vier mede teweeggebracht hebben.

Nu het woord „genotype" toch is gevallen, wil ik even hierop verdergaan. Het genotype geeft de mogelijkheden aan die door het milieu verwezenlijkt kunnen worden.

Genotypisch kan een zekere persoon de twee meter halen, maar het hangt van de kwaliteit en de kwantiteit van het voedsel af (een kwestie van milieu) of hij dit inderdaad zal bereiken.

Om het duidelijker te maken, moet erbij vermeld worden dat het genotype niet alleen mogelijkheden verschaft, maar ook „beperkingen" oplegt. Een achondroplastische dwerg zal nooit de twee meter halen, hoezeer hij ook zijn best mag doen. Een ander voorbeeld: een kind dat niet over de mogelijkheden beschikt om te leren lezen (alexie) of om op de gangbare manier te leren rekenen (discalculie) zal zich nooit genoemde vaardigheden toeëigenen. Niet op de gewone school althans. Dit geldt voor allerlei soorten vaardigheden en kennis.

Daarom is het ook ethisch niet te verantwoorden om van zulke kinderen te eisen dat ze een „voldoende" halen. Dit doen we door zulke kinderen te laten blijven zitten. Ik ken gevallen waarin kinderen, voor het zesde jaar op school, in de derde klas zitten.

Nu is een vaak geuite tegenwerping: zulke kinderen horen niet op onze school thuis. Maar waarom moet je ze dan laten blijven zitten? Je kunt ze toch niet helpen. Ze worden onrechtvaardig behandeld terwijl ze helemaal niet verantwoordelijk zijn voor hun „wandaad"; namelijk op een gewone school te zitten. Niet het kind hoort niet op die school, maar de school hoort niet bij dat kind. Er werd nl. voor dit bepaalde genotype een milieu (in dit verband is dat de school) uitgekozen dat niet bij hem aansluit. Opvoeden is: trachten een geschikt milieu voor dit genotype te vinden en **niet:** zoveel mogelijk kinderen aan het Colegio Arubano afleveren of ernaar streven de andere scholen te overtreffen door een zo hoog mogelijk gemiddelde te scoren. Dit over de rug van de kinderen heen.

A. Rasmijn ■

Begeleiding van jonge leerkrachten op de basisschool

Op 3 februari heeft onze vereniging OMSAPA een forumavond gehouden waarop de heer J. A. Duarte, hoofd van het Fatima-college, op verzoek, een inleiding heeft gehouden over „Begeleiding van jonge leerkrachten op de basisschool".

De heer Duarte deelde eerst mede, dat zijn inleiding gebaseerd is op de volgende bronnen: a. het ANOF-rapport, b. eigen denkbeelden, c. praktijkervaring van enkele maanden.

We laten hierbij een vertaling van de lezing volgen.

Bestuur OMSAPA ■

„Zoals de titel reeds doet vermoeden gaat het om een activiteit tussen twee personen. Doorgaans zijn hierbij betrokken het hoofd der school en de jonge leerkracht, alhoewel ik de mogelijkheid van een begeleiding door een andere persoon dan het hoofd niet wil uitsluiten.

Alvorens over het eigenlijke onderwerp te gaan spreken, moet ik wel heel in het kort iets zeggen over de taak van het hoofd en enkele noodzakelijke kwaliteiten die vereist zijn om de diverse taken naar behoren te vervullen. Een mogelijke verdeling van de veelheid van taken van het hoofd is: a. een vertegenwoordigende taak, b. een verzorgende taak, c. een leidinggevende taak. De eerste twee genoemde taken kunnen heel wat inhouden. Het ligt echter niet in de bedoeling op dit moment verder daarover uit te weiden.

Naar mijn mening is de derde genoemde taak, nl., die van leiding geven, de meest belangrijke voor het onderwijs. Hieronder valt dan o.a. de kwestie van begeleiding. Het hoofd moet leiding geven zowel aan het schoolteam als aan de leerlingen van zijn school. Enkele aspecten die hieraan verbonden zijn: het informeren, het stimuleren, het coördineren en het controleren. Het is onnodig te zeggen dat deze taak de nodige kwaliteiten van het hoofd vereist. Om er enkele te noemen: het hoofd moet mensenkennis, verantwoordelijkheidsgevoel en vakbekwaamheid bezitten en moet verder ook interesse kunnen opbrengen voor het persoonlijk welzijn van het personeel. Het zou natuurlijk ideaal zijn als het hoofd der school ieder van de genoemde kwaliteiten voor de volle honderd procent bezat. Idealen hebben echter de nare gewoonte om praktisch nooit in vervulling te gaan. Dit neemt echter niet weg, dat naar mijn mening, een hoofd in voldoende mate over deze kwaliteiten moet beschikken.

Alhoewel controle en begeleiding ook van toepassing en nuttig kunnen zijn ten aanzien van collega's voor wie het vak niet nieuw meer is, is het zonder meer duidelijk dat deze taak ten opzichte van de jonge leerkracht zeer gerechtvaardigd is. Ik onderscheid een begeleiding van algemene aard, wat men ook „eerste opvang" zou kunnen noemen, en een meer gerichte begeleiding. Onder het eerste kunnen zaken vallen zoals: het introduceren van de jonge leerkracht in het beleid van de school; informaties geven over sociale achtergronden van de leerlingen der school, indien dit de leerkracht onbekend is; de jonge leerkracht hulp bieden bij aanpassingsmoeilijkheden. Een meer gerichte begeleiding kan volgen: 1. als door een vraag van de leerkracht zèlf of door die van het hoofd, het bestaan van een

speciaal probleem aan het licht is getreden; 2. als na een controle redenen aanwezig blijken te zijn die zo'n begeleiding rechtvaardigen.

Deze begeleiding kan op verschillende zaken betrekking hebben, zoals: het gedrag van een kind of groepen van kinderen; onderwijsresultaten; problemen die ontstaan zijn door niveauverschillen tussen leerlingen onderling; het straffen en belonen; het geven van cijfers; methoden; het overgaan of blijven zitten; didaktische problemen.

De vorm van de begeleiding hangt af van de aard van het probleem. Aangezien problemen van zeer uiteenlopende aard kunnen zijn, kunnen de begeleidingsvormen erg variëren. Enkele begeleidingsvormen die zich kunnen voordoen zijn: een raadgeving; het observeren van een les en/of klas; het door het hoofd lesgeven in een klas waar een bepaald probleem dit vereist; gesprekken en discussies met de betreffende leerkracht; gesprekken van het hoofd met de leerlingen van de klas in kwestie.

Zojuist heb ik gesteld dat na een controle een begeleiding kan volgen, indien dit noodzakelijk blijkt. Het is bekend dat het woord „controle" bij velen niet zo erg geliefd is. Ik meen evenwel dat controle noodzakelijk is, omdat dit alleen maar stimulerend kan werken. Wel vind ik belangrijk dat het personeel van te voren — bij het begin van het schooljaar bijvoorbeeld — ingelicht is dat er controle is en over de wijze waarop gecontroleerd wordt. Volgens mij kan zo'n aan pak alleen maar een goed uitvoeren en verloop van deze taak waarborgen. Ik vind controle in de eerste plaats belangrijk, omdat het hoofd hierdoor een schat aan informaties kan verkrijgen ten aanzien van het onderwijsproces in de diverse klassen. Deze informaties hoeven niet altijd negatief te zijn.

Enkele voorbeelden van controle zijn: het controleren van de schriften; cijferlijsten en proefwerken; het bijwonen van een les of gedeelte ervan.

Ik heb het onderwerp vanuit de positie van het hoofd benaderd, thans zal ik ertoe overgaan het vanuit de positie van de pasafgestudeerde en van de jonge leerkracht belichten.

Een onderwijzer die pasafgestudeerd is komt op school vol enthousiasme, vol kennis en theorieën. Het schoolleven is achter de rug. Nu moet hij verantwoordelijkheid gaan dragen. Hij is voor eén groot deel verantwoordelijk voor het onderwijs in zijn klas. Gedurende zijn opleiding op de Pedagogische Academie heeft zijn leraar-pedagogiek hem o.a. geïnformeerd over nieuwe werksystemen en over veranderde opvattingen ten aanzien van bepaalde opvoedkundige aspecten. De Pedagogische Academie kan mijns inziens niet genoeg onder de aandacht van de aspirant-onderwijzer brengen, dat de werkelijkheid op de scholen ten aanzien van deze zaken dikwijls goed tegenvalt. Men kan niet alles wat er geleerd is een-twee-drie in de praktijk brengen. Daar kunnen er verschillende redenen voor zijn. Men moet echter niet ontmoedigd raken. Goede voorlichting kan soms grote teleurstellingen voorkomen.

Op school ontmoet de pasafgestudeerde en jonge leerkracht oudere collega's met ervaring. Een gezonde toestand zou zijn daar waar de jonge leerkracht bereid is te profiteren van de ervaring van de oudere collega's en laatstgenoemden genegen zijn te luisteren naar nieuwe ideeën van de jonge leerkracht. Een schoolvergadering is een mooie gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen.

Indien er behoefte toe bestaat kan men altijd bij het hoofd een vergadering aanvragen.

Ik wil dan besluiten met op te merken dat een jonge leerkracht die werkelijkheidszin heeft weet dat hij hulp in de vorm van begeleiding nodig heeft. Hij zal dan ook alle medewerking geven om die begeleiding te doen plaats vinden. Indien hij echter geen begeleiding krijgt mag hij erom vragen".

Na de lezing vond er een discussie plaats onder de aanwezige leden. De heer F. Williams stond de heer Duarte bij in het beantwoorden van vragen en zienswijzen van de leden van OMSAPA.

Hieronder volgen nog de conclusies van de leden na afloop van de discussie: 1. het staat zeer slecht met de begeleiding op scholen; 2. vele hoofden — enkele uitzonderingen nagelaten — hebben geen tijd of willen niet begeleiden; 3. het komt veel voor dat de nieuwe leerkrachten niet eens voorgesteld worden aan collega's; 4. op vele scholen worden weinig schoolvergaderingen gehouden, die belangrijk geacht moeten worden voor het onderwijs in zijn totaliteit (leerplan, methoden).

De leden hopen dat bovengenoemde zaken in de toekomst meer aandacht zullen krijgen, want er is niets ergers dan met tegenzin te beginnen te werken.

Bestuur OMSAPA ■

GEBED OP WOENSDAGMORGEN

Heer, wat zijt Gij goed....
omdat ik U op de huishoudschool ontmoet,
waar bij tijd en wijlen geuren
't sombere leven lustig kleuren,
waar gebogen over boeken
uit veraf gelegen hoeken
golven kerry nader komen
die mij brengen zoete dromen.
Heer, ik dank U voor deez' morgen
nu vergeet ik zelfs mijn zorgen.
Geef dat wat nu mijn neus vervulle
in openbaarheid zich onthulle;
laat Heer, culinaire stromen,
ook de trap naar boven komen
en bereiken verre oorden
waar tekort schieten de woorden
om die geuren luid te roemen
en smachtende stemmen gerechten noemen....
Heer, gun mij deze bede:
Deel mij van Uw zaligheid mede.

T. van Steen-Jansen ■

Ingezonden stuk

Twee „Vormen" geleden hebben we een artikel kunnen lezen over het teveel aan vrije dagen c.q. het slecht verdeeld zijn van deze vrije dagen. Hierbij doelde de schrijver speciaal op de verplichte verlengde Kerstvakantie, dit ten behoeve van de volkstelling. Dat dit niet ten behoeve van de leerlingen was, is eenieder duidelijk. Zeker als Mavo-directeur kun je daardoor menen, dat straks het aantal niet geslaagde leerlingen naar deze extra vrije dagen terug verwezen kan worden. In hoeverre hij daar gelijk in heeft of denkt te hebben kan ik niet be oordelen. Het blijft een prettig verschijnsel, dat men het B.C. als de werkelijke dader kan blijven betitelen, zoals ik mijn voetbalschoenen de schuld geef, als ik voor open doel naast schiet. Er was echter een P.S. aan dat artikel verbonden, waaraan ik bij eerste lezing niet die aandacht schonk, die het na derde lezing wel verdiende. Het heeft mij tenslotte zo aangegrepen, dat ik er 's nachts wakker van lag, wat weer een indirecte halve vrije dag betekende, want ergens wreekt dat zich. Via mijn huisarts werd ik naar een psychiater gezonden, die mij als remedie gaf, een zogenaamd hartluchtertje te schrijven, om een koningsgezindtrauma te voorkomen.

Het is derhalve uitsluitend op medisch advies, dat ik dit schrijf. Omdat ik al zo ver heen was, dat ik het niet meer alleen aan kon, heb ik een commissie geformeerd, die na drie dagen vergaderen unaniem een naam kreeg: Vereniging ter Bevordering van het Afschaffen van Halve Vrije Dagen Voor Verjaardagen van Prinsessen, hierna kortweg VBAHVDVVP genoemd.

Deze commissie heeft uitstekend werk gedaan. Reeds na de eerste vergadering, nadat de naam was vastgesteld, kwam men tot enkele indringende conclusies. Ik wil ze u niet onthouden.

a. De schrijver is niet koningsgezind, erger nog, anti-koningsgezind c.q. anti-prinsessengezind, wat bijvragen oproept, die echter niet worden uitgewerkt. Daarvoor zou je weer een subcommissie nodig hebben en zover wilden we niet gaan.
b. Van de schrijver van het artikel is bekend, dat hij bridget en in die functie ook herhaaldelijk op Curaçao vertoeft. De commissie acht het niet uitgesloten, dat hij tussen enkele Sansen door bekeerd is tot DE Republiek. Hoewel ik meen te weten, dat hij het premierschap niet ambieert, zou een gezantschap op St. Maarten (hij heeft l.o. Frans) niet te versmaden zijn.
c. Als gevolg van bovenstaande is ook de mogelijkheid niet uitgesloten, dat hij aldaar een politiek figuur ontmoet heeft, waardoor het niet uitgesloten moet worden geacht, dat hij een balletje heeft willen opgooien om een revolutietje te vangen.

Aangezien wij op Aruba de banden met Nederland eensgezind willen handhaven, hebben wij dan ook gemeend tot het uiterste te moeten gaan en hebben daarom de ABVD ingeschakeld. Het werd mij niet toegestaan de volledige naam van deze instantie te gebruiken. Wie bekend is met zelfstandige landen zal dit kunnen begrijpen en waarderen, want het eerste wat je doet is een dergelijke dienst in het leven roepen. Wegens vermeende subversieve activiteiten staat de schrijver nu als eerste op de lijst.

De commissie is (zoals het een goede commissie betaamt) ten-

slotte tot een aanbeveling gekomen: op de eerstvolgende vrije halve dag of halve vrije dag nemen de scholen, die halve dagen werken, een minuut stilte in acht ten behoeve van die scholen, die 's middags drie lesuren moeten missen, omdat er weer een jarig is. Wel even vrij van rooster vragen.

En om te voorkomen, dat deze benadeelde scholen nooit meer aan het Koninklijk Huis zouden denken — om niets ergers te veronderstellen — is er een aanbeveling voor het Oranjecomité om rebellie onder deze mensen te voorkomen door het uitgeven van een brochure of een symbolisch beschuit met oranje muisjes.

Mijn dank aan de commissie.

J. A. de Bruyn ■

P.S. Ik acht de schrijver als collega zeer hoog, maar ik kom op voor de kinderen, die hij tegen zich in het harnas jaagt. Niet de leerkrachten, want die zijn het allemaal volkomen met hem eens, hoewel mijn enquête in deze nog niet helemaal voltooid is. En wat zou de schrijver er van denken, dat we ten behoeve van een VLA-jaarvergadering één kwartier eerder de school mogen sluiten? Ha, ha, oftewel happy hapje. Tenslotte, de eerstvolgende vrije halve dag valt op 19 januari 1973, waarna er in datzelfde jaar geen enkele halve vrije dag meer volgt, wat een hele geruststelling moet zijn. Met prinsessengezinde groeten.

NASCHRIFT:

Ik heb helemaal niet geschreven, dat het (vermoedelijk toch wel grote) aantal niet geslaagde leerlingen terug verwezen kan worden naar de te lange kerstvakantie!! Dit vind ik een-slag-onder-de-gordel. Ik heb alléén gesteld, dat we twee schoolweken gemist hebben, die we niet kónden missen. En als je het beslist wilt weten: bij ons aan school werken collega's, die IN de vakantie diverse ochtenden teruggekomen zijn. Uitslovers hè? De conclusie van collega De Bruyn vind ik nogal hatelijk.

Wat de rest van het stukje betreft: het zou best kunnen zijn, dat je de meeste republikeinen zult vinden onder de lui, die vroeger ochtendschooltijden hadden (had je ze maar niet zo moeten frustreren!)

Overigens: het méést frustrerend is toch wel, dat jullie één dag per jaar méér vakantie hebt dan wij! Als je het niet gelooft, kijk het dan maar eens na.

J. J. Bosman ■

HEREN GEVRAAGD

Zijn er nog heren die er wat voor voelen Zr. Columbana te helpen met haar groepje geestelijk gehandicapte kinderen?

Hebt U ook . . . . .

gehoord dat een Statenlid 42 weken school en 12 weken vakantie per jaar wil invoeren? (Begrotingsbehandeling).

vernomen dat de secretaris van het hoofdbestuur door de nummers de brieven haast niet meer zag op de Algemene Ledenvergadering?

gemerkt dat de door het Departement van Economische Zaken vastgestelde „hoogst toelaatbare prijzen" meteen door de heren winkeliers als minimumprijzen worden beschouwd?

berekend dat zodoende van de ene dag op de andere een prijsstijging van 20% heel gewoon wordt gevonden.

in dit verband het volgende wel eens meegemaakt bij een supermarket: Een pak kinderkoeken was geprijsd f. 0,80. De prijs was volgens Econ. Zaken f. 0,54. Dit bleek een vergissing, moest zijn f. 0,64. De betrokken winkelier om opheldering c.q. prijsverlaging gevraagd, liet prompt de pakken verwijderen. (Om ze over een tijdje weer voor f. 0,80 te kunnen verkopen??)

gemeend dat dergelijke praktijken toch wel alle fatsoensnormen te buiten gaan?

met uw aanwezigheid de Algemene Ledenvergadering opgeluisterd? Dan hoeven wij u niets meer te vertellen over de prettige wijze, waarop de vergadering verliep, over de geanimeerde stemming in de pauze, over het enthousiasme, waarmede de zeer goed verzorgde hap „benaderd" werd en de weldadige rust waarin van het Cabaret genoten werd. Degenen die dit allemaal gemist hebben, wordt toch wel aangeraden dit jaarlijkse VLA-gebeuren zo langzamerhand als een „must" te gaan beschouwen.

primeur voor de antillen

KAN brengt als eerste op de Antillen het nieuwe elektronische horloge van Eterna:

ETERNA SONIC

Dit horloge met stemvork heeft een nog grotere precisie dan de voorgangers in zijn soort.

De nauwkeurigheid bedraagt ongeveer 1 minuut afwijking **per maand.** Een batterij draagt zorg voor de voeding van het uurwerk, die toeréikend is voor één tot anderhalfjaar.

Voor een grotere precisie naar **KAN!**
Vraag vrijblijvend naar de

ETERNA SONIC